RIJKS MUSEUM

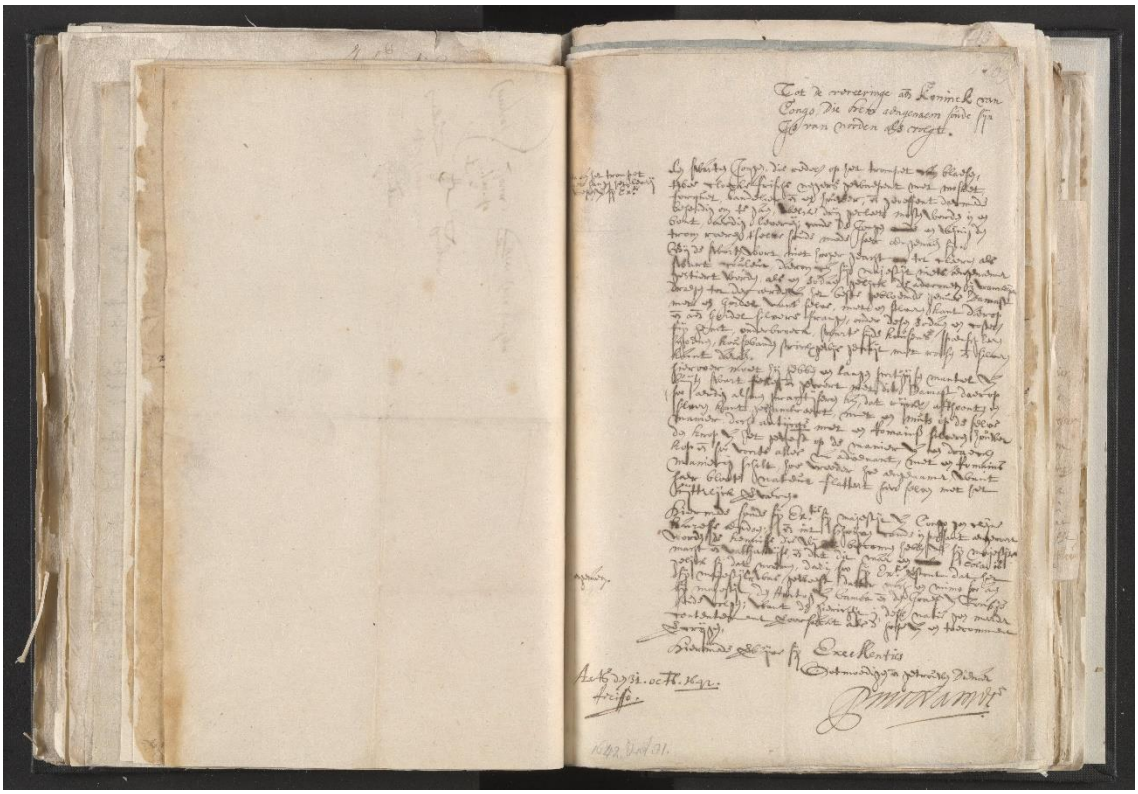

Brief van Pieter Mortamer, directeur te Luanda, aan Johan Maurits
Letter from Pieter Mortamer, Director in Luanda, to Johan Maurits

HERTAALD FRAGMENT:
Ter verering van de koning van Congo, wat hij zou willen. Wat benodigd is, het volgende:

Kantlijn: ..hem per trompet moet hangen het livrei wapen van zijn Excellentie.

Een zwarte jongen, die redelijk trompet kan blazen. Twee sterke “negers” gewapend met een musket, “ferquet”, bandelier en een zwaard, die geoefend zijn daarmee om te gaan. Alle drie moeten ze gekleed worden in een bont gekleurd livrei en als de jongen ook op de trom kan spelen, is dat mooi. Bij de zwarten wordt niks hoger geacht dan de kleur zwart, en daarom kan men aan de majesteit niets beter/het beste sturen dan wat de advocaten in Frankrijk plegen te dragen van de beste kwaliteit gebloemde damast uit Genua sturen, met een gordel van hetzelfde zwarte damast met een zilveren rand en met zilveren franjes eraan en daaronder een duur fijn hemd, een onderbroek, zwarte zijde kousen, Spaanse leren schoenen en kousenband striksgewijs genaaid met rozen en met zilver kant eraan. Daarover moet hij een lange zwarte Portugese mantel hebben, van buiten zwart en gevoerd met zwart damast zo mooi als men het maken kan en dat een rijke uitstraling heeft en met zilveren kant is afgezet en met een muts op dezelfde manier. Verder op de antieke manier een Romeins zilveren zwaard met op de knop van het gevest een drakenkop en een Romeinsachtig schild, met een wrede voorstelling, want hoe wreder het eruit ziet, hoe beter. Want met deze onverbloemde uitdrukking wordt hun krachtige uitstraling bekrachtigd.

Hiermee zou Zijne excellentie zijne majesteit van Congo geen kleinigheid geven en in dit schrijven kan ik en passant berichten dat mij ter kennis is gekomen over de macht en waardigheid van zijn majesteit, namelijk dat hij maar een “cola” is zoals zij dat hier noemen en dat een missie aan de hertog van Bamba en aan de graaf van Zonkijs zal moeten volgen, want de geruchten gaan dat er geen grotere tevredenheid zou ontstaan als er hoop is op een aanstaand bezoek.

Hiermee verblijden zijn Excellenties

Ootmoedige en trouwe dienaar

P. Mortamer

31 oktober 1642

Recife

ENGLISH TRANSLATION:

To honour the King of Congo, which would please him, the following [gifts are] necessary:

A black boy who can play the trumpet reasonably well. Two strong “negroes” armed with a musket, ‘ferquet’ [a weapon], bandolier and a sword, who are trained to handle them. All three have to be dressed in brightly coloured livery and it would be beneficial if the boy can also play the drum. As the Black people consider nothing superior to the colour black, it is therefore best to send his majesty what the counsellors in France tend to wear, namely floral damask from Genoa, as well as a belt of the same black damask with silver fringe, and a fine expensive shirt, breeches, black silk hose, Spanish leather shoes and a garter belt stitched with roses and trimmed with silver lace. Over that he should have a long black Portuguese cloak, lined with black damask, made as beautifully as possible and exuding an air of opulence, adorned with silver lace and a matching cap. Moreover, in the antique manner, a Roman silver sword with a dragon’s head on the hilt and a Roman shield with a fierce representation, the fiercer the better. For with such a bald expression, his powerful aura is validated.

With this His Excellency would be giving His Majesty of the Congo no trifling things, and in this letter I can note in passing that it has come to my attention regarding the king’s might and dignity, that he is merely a ‘cola’ as they call it: therefore a mission to the Duke of Bamba and the Count of Zonkijs will have to follow, because it is rumoured that there would be no greater satisfaction than the hope of a forthcoming visit.

Hoping to have pleased your Excellencies,
Your humble and obedient servant,
P. Mortamer
31 October 1642
Recife

TRANSCRIPTIE:

Tot de vereeringe aen de koninck van Congo, die hem aengenaem soude sijn. Is van nooden als volgt

Kantlijn links: .. hem per trompet
[m]oet hangen het levrij
waepen van sijn Ex.tie

Den swarten jongen, die redel[ijk] op het trompet can blaesen,

Twee cloecke frische negers gewaepent met mosket,

ferquet, bandelier ende een houwer, ende geoefent daermede

behendig om te gaen, welcke drij gecleet mosten werden in een

bont, aerdig levereij, conde de jongen een weijnig den

trom roeren, t' selve soude mede seer aengenaem sijn.

Bij de swarten wort niet hooger geacht tot cleeren als

swart couleur, daerom can sijn majesijt niets aengenaemer

gestiert werden, als een sodaenige gelijck de advocaet en Vrancrijk

draegen tot der aerden van het beste gebloemde genues damast

met een gordel vant' selve, met een silveren kant daerop

ende aende gordel silvere franjen, onder desen sodaenige een costelijk

fijn hemt, onderbroeck, swarte sijde kousens, spaensch leren

schoenen, kousebanden strickxgewijs genaijt met roosen ende silveren kant

daeraen

hierover moet hij hebben een langen portugijsen mantel van

buijten swart seken ende gewert met dito damast, daerop

soo aerdig alsmen practijseren kan, dat rijckeljk afthoont ende

silveren kant gechambreert, met een muts op de selve

manier, doch antijcqs met een Romainse silveren houwer

den knop van het gevest op de manier van een draecke

kop ende soo voorts alles na advenant, met een Romains

manierig schilt hoe vreeder hoe aengenamer, want

haer bloote nateure flattert haer selven met het

uijterlijk vervaeren

Hiermede soude sijn Ex.tie sijn majestijt van Congo geen cleijne
karresse aendoen ende int schrijven conden in passant aengeroert
werden de kennisse, die wij .. [doorgehaald] becomen hebben van sijn majestijts
macht ende valljalitijse [vallidatijs, waardigheid] ende dat die maer een cola is
gelijck sij dat noemen, daerin soo sijn Extie [exellentie] verstont dat het
sijn majestijt was, geweest datter noch een missie soo aen
sijn majestijt, den Hertog van Bamba ende den Graef van Zonkijs
soude volgen; want de geruchten in dese natie geen meerder
contentement veroorsaeckt als de hope van een toecomment
vercrijgen.
Hiermede verblijven sijn Excellenties
Ootmoedigen ende getrouwe dienaer
P. Mortamer
Acts. den 31 octb. 1642
Reciffo